

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-2-50 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-71/961-408
Karar Tarihi : 19.12.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER : Onur Yelda YÜKSEL, Nilgün KOCADAĞ

C. BAŞVURUDA

BULUNANLAR : - Elektro Servis Güv. Sis. Nak. Elektronik Proje Oto Kir. İns. Kynk. İmlt. San. ve Tic. Ltd. Sti.
- Osman AKIN
Temsilcileri: Av. Ayça ÖNCÜL
Mimar Sinan Mah. Yeşilkayalar Cad. No:11/A1/15 Çekmeköy/İstanbul
- TC Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - R2 Servis Elektrik Elektronik ve Bilg. Tek. San. ve Tic. A.Ş.
Tantavi Mah. Menteşoğlu Cad. Terra Plaza No: 25 Ümraniye
İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU: R2 Servis Elektrik Elektronik ve Bilg. Tek. San. ve Tic. A.Ş.'nin, yetkili servisleri tarafından rakip teşebbüslerin ödeme kaydedici cihazlarıyla (özellikle yeni nesil yazar kasa pos cihazlarıyla) ilgili satış ve servis faaliyetinde bulunulmasını engellemek suretiyle, 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası.**

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvurularda;

- R2 Servis Elektrik Elektronik ve Bilg. Tek. San. ve Tic. A.Ş.¹ (R2)'nin her iki firmayı da başka bir firmaya ait servis işlemlerini yürütmek ve yazar kasa pos cihazı satmakla suçladığı, her iki firmanın da rakip firma ürünü satmadığı,
- Elektro Servis Güv. Sis. Nak. Elektronik Proje Oto Kir. İns. Kynk. İmlt. San. ve Tic. Ltd. Sti. (Elektro Servis) yetkilisinin dayısının rakip bir firmanın yönetim kurulu üyesi olduğu, Osman Akın'ın oğlu tarafından ise tamamen bağımsız olan ve ayrı bir vergi numarası bulunan bir firma tarafından satıldığı,
- Teşebbüsün önce Telra A.Ş., bilahare Profilo Elektronik Servis A.Ş. (Profilo) adı altında faaliyet gösterdiği, en son R2 adını aldığı, ancak Maliye Bakanlığı'nın verdiği yetkiyle kullandığı yazar kasa mührünü ve kimliğini değiştirmeden hizmet vermeye devam ettiği, Maliye Bakanlığı'nın verdiği yetkinin E-Data adlı firmaya ait olduğu, buna rağmen R2'nin sözleşmenin amir hükümlerine dayandığı iddiası ile yetkili servis belgelerini ve mühürlerini iptal ederek iadesini talep ettiği,
- Osman Akın'ın Profilo ile 12.06.2009 tarihinde imzalamış olduğu yetkili servis sözleşmesinin 12.06.2011 tarihinde sona erdiği, R2 tarafından 17.07.2012 tarihinde

¹ Başvurularda şikayet edilen firma R2 Elektrik Elektronik ve Bilgisayar Teknolojileri Gıda ve İhtiyaç Mad. San. Tic. A.Ş. olarak belirtilmekle birlikte, 10.01.2013 tarihli Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nden firmanın unvanının R2 Servis Elektrik Elektronik ve Bilgisayar Teknolojileri Sanayi ve Ticaret A.Ş. olarak değiştirildiği anlaşılmıştır.

Profilo'nun yetkili servis sözleşmelerinin devralındığı gerekçesiyle servislere taahhütname ve sözleşme imzalatılmak istendiği, ancak Osman Akın'ın sözleşme şartlarını ağır bulması nedeniyle R2 ile sözleşme imzalamadığı, buna rağmen Üsküdar 19. Noterliğinin 10.06.2013 tarih ve 10386 sayılı ihtarnamesiyle, ekinde 15.000 TL tutarındaki cezai şartı da havi bir faturayla birlikte, yetkili servis belgelerinin ve servis mührünün iade edilmesinin gerektiğinin bildirildiği, Profilo ile akdedilen sözleşmenin fesih maddelerine dahi uyulmadan, akdedilmemiş bir sözleşmeye dayanılarak işlem tesis edildiği,

- Gelir İdaresi Başkanlığının 70 no'lu Tebliğ'i uyarınca firmaların 01.07.2013 tarihinden itibaren EFT pos özelliği olan yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanmak zorunda oldukları, R2'nin ise yazar kasa pos cihazının üretimini henüz yapmadığı, yetkili servisi olan şahıslara kağıt üzerinde satış yaparak müşteriyi kandırdığı,
- Oysa 3100 sayılı Kanun ve 1 seri No'lu Tebliğ çerçevesinde ödeme kaydedici cihazların üreticileri, ithalatçıları veya satıcılarının, söz konusu cihazlarla ilgili olarak onay belgesi alınmadan, kayıt ve tescil işlemleri tamamlanmadan veya ruhsatsız olarak herhangi bir cihaz satamayacaklarının, kiralayamayacaklarının devredemeyeceklerinin ya da diğer yollarla kullandıramayacaklarının düzenlendiği, bu durumda üretimi olan diğer firmalarla servis anlaşması yapmanın zaruri ve yasa gereği olduğu,
- R2'nin rakip firmaların faaliyetlerine kendi servislerini ve eski Profilo servislerini kullanarak engel olmaya çalıştığı, halihazırda kendi ürününü piyasaya sunmadığı halde rakip ürünlerin de piyasaya sunulmasını engelleyici faaliyette bulunarak 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği

iddia edilmektedir.

Kurum kayıtlarına 05.08.2013 tarih ve 4762 sayı ile intikal eden ve TC Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından gönderilen yazıda ise Av. Ayça Öncül'e ait şikayet dilekçesinin Rekabet Kurumu'nun görev alanı kapsamında değerlendirilmek üzere yazıları ekinde sunulduğu belirtilmektedir. Söz konusu dilekçenin Elektro Servis adına Kurumumuza yapılan başvuru ile aynı içerikte olduğu anlaşılmıştır.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 4.7.2013 tarih, 4087 ve 4088 sayı ile intikal eden başvurular üzerine hazırlanan 29.9.2013 tarih ve 2013-2-50/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 27.9.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 13-55/771-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 2.12.2013 tarih ve 2013-2-50/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; önaraştırma konusuna ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Önaraştırma Yapılan Taraf: R2

- (5) Akfen Holding bünyesinde faaliyet gösteren R2, Profilo'yu 2009 yılında devralmasından itibaren Türkiye çapında bilgi teknolojileri, iklimlendirme cihazları, ödeme kaydedici cihazlar, güç elektroniği ve elektronik güvenlik sistemleri gibi alanlarda entegre hizmetler, proje tasarımı ve uygulama, sahada kurulum, bakım, onarım, garanti ve satış sonrası destek hizmetleri ile iştigal etmektedir.
- (6) Öte yandan yine Akfen Holding bünyesinde faaliyetlerini ödeme kaydedici cihaz üretimi ve satışı alanlarında sürdüren E-Data Elektronik San. ve Tic. A.Ş.'nin (E-data) satış kanallarından biri olan R2, (.....) civarında yetkili servisi aracılığıyla E-data tarafından piyasaya sunulan Olivetti, Profilo, Profilo Verifone ve Telestar markalı yazar kasa, yazar kasa pos ve pompa yazar

13-71/961-408

kasa (akaryakıt satışlarında kullanımı zorunlu olan pos) cihazlarının satışı, kurulumu, bakımı ve tamiri gibi servis hizmetlerini yürütmektedir.

I.2. İlgili Pazar

- (7) Birinci ve ikinci sınıf tacirler için 1984 yılında yürürlüğe giren KDV Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanma Mecburiyeti Hakkında 3100 sayılı Kanun uyarınca kullanımı yasal bir zorunluluk olan ödeme kaydedici cihazlar yazar kasa, pompa yazar kasa ve yazar kasa pos olarak üçe ayrılabilir. Bununla birlikte değerlendirme bakımından herhangi bir değişiklik yaratmaması nedeniyle dosya kapsamında ilgili ürün pazarı belirlenmemiştir.

I.3. Değerlendirme

- (8) Dosya konusu iddia R2'nin, yetkili servislerinin rakip firmaların ödeme kaydedici cihazlarıyla (özellikle yeni nesil yazar kasa pos cihazlarıyla) ilgili olarak satış ve servis faaliyetinde bulunmalarını engelleyici uygulamalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiasıdır.
- (9) R2 yetkili servisleri, R2 ile aynı ekonomik bütünlük içinde olan E-Data tarafından sağlanan Olivetti, Profilo ve Telestar markalı yazar kasa, yazar kasa pos ve pompa yazar kasa cihazlarının satışı, montajı, bakımı, onarımı ve yedek parça temini faaliyetlerini yürütmektedir.
- (10) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesine dayanılarak çıkarılan 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ) ile teşebbüsler arasındaki dikey anlaşmaların grup olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanmasından muaf tutulmasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir.
- (11) 2002/2 sayılı Tebliğ'in kapsamını belirleyen 2. maddesinde Tebliğ ile sağlanan muafiyetin, sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %40'ı aşmaması durumunda uygulanacağı belirtilmektedir. Dosya kapsamında ilgili pazar belirlenmemiş olmakla birlikte, pazarın en dar şekilde tanımlandığının varsayılması halinde oluşacak pazar paylarına Tablo 1 ve Tablo 2'de yer verilmektedir:

Tablo 1: R2'nin ve Rakiplerinin Pazar Payları (%)

	Yazar Kasa	Yazar Kasa Pos	Pompa Yazar Kasa
R2 (E-Data)	(.....)	(.....)	(.....)
Arçelik	(.....)	(.....)	(.....)
Hugin Yazılım	(.....)	(.....)	(.....)
MT Elektronik (Vera)	(.....)	(.....)	(.....)
Pavo Elektronik	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	100	100	100

Kaynak: R2 tarafından gönderilen yazı

Tablo 2: E-Data Son Üç Yıla Ait Pazar Payları (%)

	2011	2012	2013
Yazar Kasa	(.....)	(.....)	(.....)
Yazar Kasa Pos	-	-	(.....)

Kaynak: R2 tarafından gönderilen yazı

- (12) Tablolardan görüldüğü üzere alternatif pazar tanımları dikkate alındığında R2'nin/E-Data'nın pazar payı %40 eşliğinin altında kalmaktadır. Dolayısıyla R2'nin sözleşmelerinde yer alan ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına giren rekabet etmeme yükümlülüğüne yönelik düzenlemenin 2002/2 sayılı Tebliğ çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

- (13) R2 yetkili servis sözleşmesinin 2.2. maddesi aşağıdaki gibidir:

“... Madde 2- Münhasırlık ve Rekabet Yasağı

2.1. Yetkili Servis münhasıran, R2'nin hizmet sağladığı ya da satış ve pazarlamasını yaptığı her türlü ürünlere tamir, bakım ve montaj konularında yetkili servis hizmeti verecektir.

2.2. Yetkili Servis R2'nin bilgisi ve yazılı onayı dışında Sözleşme konusu ürün ve hizmetlere rakip olarak nitelendirilebilecek ürünlerin üretimini, ithalatını, sergilenmesini, tanıtımını ve satışını yapmayacak, R2'nin doğrudan veya dolaylı işvereni olan, R2'nin doğrudan veya dolaylı hizmet sağladığı firmalara doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir satış yapmayacak veya herhangi bir hizmet vermeyecek, R2'nin dağıtımını yaptıkları hariç olmak üzere, rakip ürünlerin yedek parça satışı, satış sonrası servisi, bakım/onarımı ve diğer hizmetleriyle uğraşmayacak, rakip ürün üretim, satış ve pazarlaması yapan herhangi bir firmaya hiçbir şekilde ortak olmayacak, rakip firmalarla herhangi bir işbirliğine girmeyecek, rakip firmaların ne ad altında olursa olsun hiçbir etkinliğine katılmayacak, hediyelerinden ve sunduğu olanaklardan hiçbir şekilde yararlanmayacaktır. İşbu madde kapsamında belirtilen rekabet yasağı, Yetkili Servis, eşi ve çocukları ile ikinci derece akrabaları için de geçerlidir.

2.3. Yetkili Servisin 2.2. madde hükme aykırı davranması halinde, fesih hakkı saklı kalmak kaydı ve hangi yaptırımını ya da yaptırımları uygulayacağını takdir kendisine ait olmak üzere R2, Yetkili Servislik ilişkisini askıya alma, teslimatları durdurmak, işbu Sözleşme'de öngörülen cezai şartı talep etmek haklarına sahiptir. ...”

- (14) Sözleşmenin 14. maddesinde sözleşmenin süresi düzenlenmiştir. Buna göre:

“... 14.1. Bu sözleşme, imzalandığı tarihte yürürlüğe girecek olup yürürlüğe girmesinden itibaren 1 (Bir) yıl süre ile geçerlidir.

... 14.3. Ancak uzayan dönemlerle birlikte işbu sözleşme imza tarihinden itibaren hiçbir şekilde beş yıldan fazla bir süre yürürlükte kalmayacak, beş yıllık sürenin sonunda hiçbir ihbar veya ihtar gerek kalmaksızın kendiliğinden yürürlükten kalkacaktır. ...”

- (15) Sözleşmenin 16. maddesi cezai şartla ilişkindir. Buna göre:

“... 16.1. Yetkili servisin, Sözleşmenin münhasırlığa ilişkin 2. maddesi ile aykırı davranması hallerinde Yetkili Servis, işbu sözleşmenin 1 nolu ekinde servis kategorilerine göre belirlenmiş olan bedelleri ... cezai olarak nakden ve defaten R2'ye ödemeyi kabul ve taahhüt eder.”

- (16) 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesine göre Tebliğ ile tanınan muafiyet, alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmamaktadır. R2 yetkili servis sözleşmelerinin 14. maddesine göre sözleşmenin, süre uzatımlarıyla birlikte en fazla 5 yıl yürürlükte kalacağı göz önünde bulundurulduğunda rekabet etmeme yükümlülüğünün en fazla 5 yıl süre ile geçerli olduğu, dolayısıyla sözleşmelerin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığı anlaşılmaktadır.

- (17) Öte yandan, sözleşmenin 2. maddesinde rekabet yasağının yetkili servisin 2. dereceye kadar akrabaları için de geçerli olduğu görülmektedir. Dosya kapsamında görüşülen R2 yetkili servisleri (.....) ve (.....), yakın akrabaları rakip teşebbüsler lehine faaliyet yürütse de, bu akrabalarıyla aralarında ticari bir bağ olmadığını R2'ye gösterdiklerini ve bu durumun R2 ile yetkili servis sözleşmesinin devamına engel teşkil etmediğini belirtmişlerdir. İlgili hükmün sözleşmede, yetkili servisin akrabaları tarafından yürütülecek rakip faaliyetlerin engellenmesi amacıyla değil; yetkili servislerin kendilerinin akrabaları vasıtasıyla münhasırlık hükmünü dolanarak rakip teşebbüsler lehine faaliyet göstermelerini önlemek amacıyla yer aldığı anlaşılmaktadır.

- (18) Dosya mevcudu bilgilere göre, bugüne kadar aralarında Osman Akın'ın da bulunduğu 3 yetkili servisin sözleşmesi, akrabaları üzerinden rakip faaliyetlerde buldukları, dolayısıyla rekabet yasağına aykırı davrandıkları gerekçesiyle R2 tarafından feshedilmiş ve yetkileri ile mühürleri

iptal edilmiştir. Bu sözleşmelerin feshinin gerekçesinin yetkili servislerin akrabalarının rakip teşebbüs lehine faaliyet yürütmeleri değil, akrabaları aracılığı ile kendilerinin rakip teşebbüs lehine faaliyet yürütmeleri olduğu ifade edilmiştir. Diğer yandan R2 yetkili servis ağına bulunan yetkili servislerin genel olarak şahıs olarak faaliyet gösterdikleri, bu tür teşebbüslerde yakın akrabalar ile çıkar birlikteliğinin ön plana çıktığı göz önünde bulundurulduğunda, R2'nin yetkili servislerin akrabalar üzerinden münhasırlık hükmünü ihlal etmesinin önüne geçmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Nitekim, yetkili servis sözleşmesinin eki olan taahhütnamede "... bir başkası üzerinden de işbu taahhütname kapsamındaki rekabet teşkil edecek hiçbir faaliyette bulunmayacağımı ... beyan ve taahhüt ederim" ifadeleri yer almaktadır.

- (19) Diğer taraftan başvurularda yer alan R2'nin E-Data tarafından alınan onayı kullandığı, R2'nin henüz onay almadığı ürünlerin fatura üzerinden satışını yaptığı ve R2'nin şikayetçi Osman Akın'ı imzalanmamış sözleşme hükmüne dayanarak yetkili servis ağından çıkardığı iddialarının 4054 sayılı Kanun'un kapsamında değerlendirilebilecek bir yönü bulunmadığı anlaşılmaktadır.
- (20) Bu hususlar ışığında dosya konusuna ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (21) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.